

PODSUMOWANIE

Opera i balet

Kompozytor - termin ten odnosi się do twórców używających notacji muzycznej, inaczej zapisu nutowego, komponujących muzykę poważną lub rozrywkową.

Opera to rozbudowany spektakl muzyczny, podczas którego prezentowana jest muzyka wokalna-instrumentalna. Składa się z występów solowych i zespołowych np. chóralnych i baletowych. Aktorzy operowi śpiewają, a wykonywane przez nich pieśni nazywa się ariami. Fabuła przedstawienia operowego zostaje opisana w tekście zwanym libretto. Do najważniejszych kompozytorów operowych należą Wolfgang Amadeusz Mozart, Gioacchino Rossini, Giuseppe Verdi.

Balet – słowo to pochodzi od włoskich wyrazów ballo i balletto. Pierwszy z nich oznacza taniec, a drugi to nazwa widowiska tanecznego. W XVII w. we Włoszech i Francji wyodrębnił się nowy rodzaj widowiska scenicznego. Polegał on na przedstawieniu wydarzeń za pomocą gestów, ruchów ciała wykonywanych przez tancerzy do muzyki. W ten sposób powstała nowa dziedzina muzyki – balet. Łączy on taniec, elementy spektaklu teatralnego – kostiumy i scenografię – oraz muzykę. Z czasem ustalono szczegółowe zasady określające gesty, ruchy, kroki i figury realizowane przez artystów baletowych. Stosowaną przez nich technikę taneczną nazwano tańcem klasycznym. W Polsce pierwszy profesjonalny zespół baletowy powstał w 1785 r. na dworze króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Grupę nazwano Tancerzami Narodowymi Jego Królewskiej Mości. Wśród wielu najśłynniejszych tancerzy w historii baletu znalazło się wielu Rosjan, m.in. Anna Pawłowa, Maja Plisiecka, Wacław Niżyński czy Michaił Barysznikow.

Znane sztuki baletowe

Kompozytor	Kraj pochodzenia	Tytuły dzieł baletowych
Piotr Czajkowski	Rosja	Jeziro Łabędzie Dziadek do orzechów Śpiewająca królewna
Adolphe Adam	Francja	Giselle
Leo Delibes	Francja	Coppelia Sylwia
Aram Chaczaturian	Rosja	Spartakus Gajane
Sergiusz Prokofiew	Rosja	Kopciuszek Romeo i Julia
Karol Szymanowski	Polska	Harnasie

Stanisław Moniuszko żył w epoce romantyzmu – urodził się w 1819 r. Komponował przede wszystkim dzieła operowe i pieśni. Utwory te cieszyły się w Polsce wielką popularnością i odegrały bardzo ważną rolę w historii rodzimej muzyki. Artystę uważa się za twórcę polskiej opery narodowej. Moniuszko został wychowany w duchu patriotyzmu. W dzieciństwie nauczył się wielu pieśni patriotycznych i ludowych. Moniuszko skomponował prawie 300 pieśni przeznaczonych na głos i fortepian. Do najbardziej znanych utworów należą: Prząśniczka, Stary kapral, Dziad i baba, Kozak. Kompozytor starannie dobierał teksty do swoich pieśni. Korzystał m.in. z wierszy Adama Mickiewicza, Stefana Witwickiego oraz Józefa Ignacego Kraszewskiego. Po ukończeniu studiów muzycznych w Berlinie Moniuszko zamieszkał w Wilnie. Najważniejsze miejsce w twórczości Moniuszki zajmują opery. Kompozytor pragnął nadać tym widowiskom ojczysty, narodowy charakter. Nie było to łatwe – w XIX w. Polacy żyli pod zaborami, a ówczesne władze zwalczały przejawy patriotyzmu. Najsłynniejsze opery Moniuszki to Halka, Straszny dwór i Hrabina.

Trudne słowa:

Primabalerina – tancerka zespołu baletowego wykonująca główne partie w balecie,

Jete – skok połączony z wyrzutem wyprostowanej nogi,

Arabesque – arabeska, czyli poza baletowa, w której osoba tańcząca staje na jednej nodze, a drugą wyprostowuje i unosi do tyłu,

Pirouette – czyli obrót w tańcu,

Pas – krok,

Paczka – strój tancerki składający się ze spódnicy i z gorsetu,

Pierwszy tancerz – partner primabaleriny,

Pointy – inaczej baletki, pantofle baletowe o usztywnianych noskach,

Trykot – kostium tancerza,

Tutu – to krótka, stercząca na boki spódnica baletnicy.

Do wysłuchania:

- „Prząśniczka” – Irena Santor - <https://www.youtube.com/watch?v=pu7NabsKLYY>
- „Jezioro Łabędzie” – Piotr Czajkowski - <https://www.youtube.com/watch?v=jSTia7AmWDI>
- „Taniec wieszczki cukrowej” - Piotr Czajkowski - <https://www.youtube.com/watch?v=MONSmfYrARc>